

Поліпшення сіножатей і пасовищ

ПИТАННЯ: _____ селищна рада _____ району ради Держгеокадастром були передані земельні ділянки сільськогосподарського призначення з державної в комунальну власність сіножаті та пасовища. Деякі земельні ділянки сільськогосподарського призначення комунальної власності знаходяться в НПП. Роз'ясніть будь ласка чи може, проводитись рекультивація для поліпшення сіножаті та пасовища.

ВІДПОВІДЬ: Одразу звернемо увагу на різницю між земельними ділянками для сінокосіння та випасання худоби та сіножатями і пасовищами. Перше – це цільове призначення земельної ділянки. Друге – склад угідь. Земельні ділянки з такими угіддями насправді можуть мати й інше призначення.

Відповідно до частини першої статті 166 Земельного кодексу України термін «рекультивація» застосовується виключно до порушених земель і передбачає *«комплекс організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель»*. То ж скоріше за все в запитанні йдеться не про рекультивацію, а про поліпшення відповідних земель.

Законодавчі акти прямо не передбачають можливість такого поліпшення. Хоча на практиці воно застосовується з давніх часів. Опосередковану згадку про його можливість містять підзаконні акти. Так, пункт II.1 Методики проведення розрахунків основних показників обсягів виробництва продукції тваринництва у господарствах усіх категорій, затвердженої наказом Держкомстату України від 05.08.2008 №270 наводить таке визначення: *«Рілля - земельні ділянки, які систематично обробляються та використовуються під посіви сільськогосподарських культур, включаючи посіви багаторічних трав, а також чисті пари, площі парників та теплиць. До площі ріллі не належать сіножаті та пасовища, які розорано з метою їх докорінного поліпшення та які використовуються постійно під трав'яними кормовими культурами для сінокосіння та випасу худоби»*. Тобто сіножаті та пасовища можна поліпшувати, в тому числі і шляхом їх розорювання.

Але одразу застерігаємо від використання «схеми» незаконної зміни складу угідь, коли сіножаті та пасовища під виглядом фактично перетворюються на рілля. Ознаки застосування такої схеми очевидні – періодичність розорювання (два чи більше років поспіль), вирощування на земельних ділянках не кормових культур. Тож якщо дійсно є потреба змінити склад угідь радимо скористатися передбаченою статтею 52 Закону України «Про землеустрій» процедурою – розробити проект землеустрою, що забезпечує еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь.

Але якщо земельна ділянка входить до НПП (національного природного парку) потрібно додатково враховувати статус цього об'єкту природно-заповідного фонду. По-перше, Відповідно до статті 20 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» (далі – Закон про ПЗФ) *«Ділянки землі та водного простору з усіма природними*

ресурсами та об'єктами вилучаються з господарського використання і надаються національним природним паркам у порядку, встановленому цим Законом та іншими актами законодавства України.

До складу територій національних природних парків можуть включатися ділянки землі та водного простору інших землевласників та землекористувачів».

Тобто існує два види земель НПП: ті, які передані йому в користування, і ті які лише включення до території НПП без передачі йому в користування.

По-друге, вся територія НПП підлягає зонуванню. І відповідні зони мають різний правовий режим:

заповідна зона - призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів, режим якої визначається відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників;

зона регульованої рекреації - в її межах проводяться короткостроковий відпочинок та оздоровлення населення, огляд особливо мальовничих і пам'ятних місць; у цій зоні дозволяється влаштування та відповідне обладнання туристських маршрутів і екологічних стежок; тут забороняються рубки лісу головного користування, промислове рибальство, мисливство, інша діяльність, яка може негативно вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони;

зона стаціонарної рекреації - призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів, інших об'єктів обслуговування відвідувачів парку, тут забороняється будь-яка господарська діяльність, що не пов'язана з цільовим призначенням цієї функціональної зони або може шкідливо вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони і зони регульованої рекреації;

господарська зона - у її межах забороняються рубки головного користування і проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на парк завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення парку, а також землі інших землевласників та землекористувачів, включені до складу парку, на яких господарська та інша діяльність здійснюється з дотриманням вимог та обмежень, встановлених для зон антропогенних ландшафтів біосферних заповідників.

На території зони регульованої рекреації, стаціонарної рекреації та господарської зони забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища та зниження рекреаційної цінності території національного природного парку» (ст. 21 Закону про ПЗФ).

Отже, вирішуючи питання про використання сіножатей та пасовищ (в тому числі шляхом їх поліпшення) потрібно враховувати, до якої зони НПП вони відносяться.

Тому, перш ніж приступати до поліпшень, радимо ознайомитися з положенням про відповідний НПП та, в разі необхідності, поспілкуватися з адміністрацією парку.